

Commissiedebat Verduurzaming Industrie – 5 oktober 2023

De NVDE is verheugd dat het (industriële) klimaatbeleid niet-controversieel verklaard is. Daarmee blijft het nemen van verantwoordelijkheid mogelijk richting het klimaat én het Nederlandse verdienvermogen. Het is nodig om een visie te ontwikkelen over hoe de toekomstige industrie zonder het overschrijden van de planetaire ecologische grenzen aan de economische vraag kan voldoen, met behoud van verdienvermogen. Ook pleit de NVDE voor een afbouwpad van fossiele technieken en een opbouwpad van schone alternatieven. Daarnaast zijn snellere doorlooptijden en kortere procedures cruciaal om de klimaatambities in de industrie waar te maken.

De Nederlandse industrie heeft een groene belofte nodig

Het ambitieuze Europese klimaatbeleid leidt ertoe dat de industrie in 2039 emissievrij moet zijn. Dit betekent kortweg: de fabriek is dan emissieloos, of de fabriek is dan weg. Het gaat nog te vaak over het verminderen van negatieve impact en over wat er minder moet in de industrie. Liever legt de NVDE de focus hoe de industrie ingericht kan worden zodat die kan voldoen aan de vraag terwijl we binnen de ecologische grenzen van onze planeet blijven en met behoud van verdienvermogen. Om dit te bereiken is een duidelijke visie nodig. Vooralnog is dit in het [concept Nationaal Plan Energiesysteem](#) onvoldoende duidelijk geworden, en wordt verwezen naar het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie.

- Wij pleiten er in dit kader voor dat er werk gemaakt wordt van een **onderbouwde industrievisie waarin duidelijke keuzes worden gemaakt en richting wordt gegeven**. Ook pleiten wij ervoor **subsidies te koppelen aan een norm** om volledig duurzaam te zijn in uiterlijk 2039. Na 2040 is het ETS-plafond immers naar nul en worden er dus geen nieuwe ETS rechten meer verleend (gratis noch geveild).
- **Buig fossiele fiscale voordelen van grootverbruikers (geleidelijk) om naar fiscaal beleid ten behoeve van duurzame energie.**
- Zorg tevens voor **meer snelheid bij de maatwerkafspraken**. De grote uitstoters kunnen en willen nog voor 2030 bijdragen. Deze afspraken horen wederzijds te zijn, concreet en afrekenbaar voor alle partijen, met kwantitatieve en ambitieuze (tussen)doelen.
- Het onlangs verschenen rapport van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid '[Goede Zaken](#)' biedt tal van aanknopingspunten om **nieuwe industrie en bedrijvigheid beter te ondersteunen** in de overgang van startup naar scale-up. Hierin wordt onder andere een verschuiving naar meer beprijzen en normeren geadviseerd en om inkoop- en aanbestedingsbeleid opgavegericht te maken.

Afbouwpad fossiele technieken & opbouwpad van schone alternatieven

Eerder dit jaar [heeft TNO in kaart gebracht](#) in welk jaar nieuwe investeringen in fossiele technieken moeten stoppen om de klimaatdoelen te kunnen halen en desinvesteringen te voorkomen. Dat moment is voor veel technieken al dit decennium.

- Zet in op een **afbouwpad van fossiele technieken en een opbouwpad van schone alternatieven**. Het [concept Nationaal Plan Energiesysteem](#) geeft hier een goede aanzet toe. In vervolgstappen moet duidelijk worden wanneer we stoppen met investeren in fossiele technieken en welke alternatieven wanneer gereed moeten zijn.
- De Nederlandse markt voor hernieuwbare waterstof bevindt zich in een prille en hoogst onzekere fase. De aanstaande Europese verplichtingen die aanvankelijk scherp waren, zijn inmiddels gedecimeerd tot enkele PJ impact. **Zorg naast het ontwikkelen van aanbod ook voor het ontwikkelen van vraag voor hernieuwbare waterstof**. Het is van belang dat er samenhang is tussen vraag en aanbod. Zorg daarom dat vraagstimulering van de markt voldoende wordt opgenomen in beleid, omdat voor energiedragers een duurzaam bedrijfsmodel lastig volhoudbaar kan zijn als de ontwikkeling van de vraag achterblijft.

Een efficiënte en versnelde transitie

Sturen op een industrievisie zal samen met de ontwikkeling van de uiteindelijke mix van duurzame energie helpen bij duidelijkheid scheppen over de verdeling van de binnenlandse beschikbare duurzame energie voor de industrie. Om de Nederlandse industrie te helpen bij de verduurzamingsopgave is volgens de NVDE het volgende nodig:

- **Snellere doorlooptijden en kortere procedures zijn cruciaal** om de ambities waar te maken, voor alle vormen van duurzame opwek, robuuste energie-infrastructuur en verduurzaming van de industrie. Zie de eerdere oproep van de NVDE in de notitie '[Druk de doorlooptijden.](#)'
- **Formuleer een landelijk doel voor directe elektrificatie in de industrie en stem de ontwikkeling van infrastructuur en schone elektriciteitsproductie daarop af**. Ook directe elektrificatie heeft een concrete doelstelling nodig om evenwicht te brengen in de verschillende industriële verduurzamingsroutes. Denk hierbij aan 40 TWh in 2030. Formuleer ook doelstellingen in deelgebieden. Dit bevordert keuzes, waardoor infrastructuur op tijd gerealiseerd kan worden.
- **De vraag naar duurzame elektriciteit mag niet achterblijven bij de productie van duurzame elektriciteit**. Complementair ontwikkelen van aanbod, infrastructuur en vraag is noodzakelijk om investeringsrisico's aan alle zijdes van de business cases te verlagen. Om te kunnen verduurzamen moet de industrie voldoende CO₂-vrij geproduceerde energie kunnen inzetten. De markt daarvoor is mede door het onduidelijke beleid onzeker en investeerders in zonne- en windparken zijn terughoudend om te investeren. **Zorg voor een mate van prijszekerheid voor investeerders in zon, wind en groene waterstof**. Dit kan bijvoorbeeld door:
 - Uitkomsten van de maatwerkafspraken en de Clusters Energie Strategieën (CES 3.0) op het gebied van elektrificatie en groene waterstof te gebruiken om het tempo van uitrol van wind op zee bij te sturen.

- Aanpassing van nettarieven is nodig want deze zijn nu vaak een reden voor uitstel van projecten.
- **Vooruit investeren op infrastructuur blijft nodig.** Het tegelijkertijd uitbreiden van het elektriciteitsnet en elektrificeren van de industrie werkt niet, omdat het onvoldoende zekerheid biedt aan partijen. Proactieve ontwikkeling van het net sluit aan bij de ambitie van een (nagenoeg) CO₂-neutraal elektriciteitssysteem in 2035.
- **De warmtetransitie heeft flinke vertragingen opgelopen, daarom roept de NVDE op zowel de snelheid als het belang van warmte bij beleidsontwikkelingen te blijven betrekken.** De helft van de Nederlandse energie wordt gebruikt om warmte van te maken, in de industrie is dit aandeel zelfs 70%. De warmtevraag van de industrie wordt deels voorzien via directe elektrificatie, maar ook door het gebruik van restwarmte en opwek met andere duurzame bronnen (zoals biomassa, waterstof en geothermie). Warmte bij een bedrijf en op een bedrijventerrein kan op verschillende temperatuurniveaus meerdere keren ingezet worden. Duidelijk beleid voor warmte helpt het elektriciteitsnet te ontlasten. Dit geeft ruimte voor elektrificatie van andere processen.

Specifieke ondersteuning voor de decentrale industrie in cluster 6

Waar de grote industrie gebruik kan maken van maatwerkafspraken of grootschalige infrastructuurprojecten, kunnen verreweg de meeste Nederlandse industriebedrijven hier geen aanspraak op maken. De industrie in cluster 6 heeft op dit moment te weinig zicht op verduurzamingsopties. Deze bedrijven willen wel bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. Op Prinsjesdag kondigde het kabinet een verbreding van de maatwerkafspraken naar cluster 6 aan, dit juichen wij toe. De uitwerking is echter nog onduidelijk. De maatschappelijke waarde van de decentrale industrie is hoog, zoals het [CBS](#) aangeeft: *“Er lijkt zich een regionale verschuiving te voltrekken naar de ‘buitengebieden.’”*

- De NVDE pleit voor specifieke ondersteuning voor decentrale industrie, om de maatschappelijke waarde -voor de Nederlandse economie, werkgelegenheid en leefbaarheid- te behouden. Ondersteuning moet zich richten op **verbeteren van toegang tot energie-infrastructuur**. Strategische locatiekeuzes kunnen de voortgang helpen. De in ontwikkeling zijnde aanpak specifiek voor cluster 6 vanuit NPVI zou zich hier op moeten richten.
- **Faciliteren van samenwerking tussen bedrijven over de brede energietransitie** (mobiliteit, gebouwde omgeving, energie-infrastructuur en verduurzaming van bedrijven zelf) is belangrijk om impact te behalen. Dit komt samen bij **bedrijventerreinen die zich tot energy hub ontwikkelen**. Om dit te stimuleren moeten bedrijven onder andere een concreet voordeel hebben bij het afsluiten van een groepscontract (zoals financieel goedkoper dan een individueel contract en/of versnelde toegang tot energie-infrastructuur).

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industriesector.